

Bevindingen informateurs collegevorming Vlaardingen

1. Op verzoek van de gemeenteraad hebben Eric van der Burg en Roel van Gurp als informateurs verkennende gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers alle fracties die in de Vlaardingse gemeenteraad vertegenwoordigd zijn. Deze gesprekken vonden plaats in week 14, tussen 1 en 5 april. Naast deze gesprekken, hebben wij voor onze achtergrondoriëntatie gesproken met de burgemeester, de gemeentesecretaris en de drie resterende wethouders.
2. In alle gesprekken hebben we ons zo veel mogelijk op de toekomst gericht. Er is in het verdere en in het nabije verleden veel gebeurd. Het rapport van Hans Andersson geeft hier een schets van. Vanzelfsprekend valt daar nog veel meer over te zeggen, maar belangrijker vinden wij het om nu vooral naar de toekomst te kijken. De Vlaardingers verdienen op korte termijn een stadsbestuur dat de opgaven waar de stad voor staat aanpakt. Dat vraagt om een krachtdadig college dat handelt in een gezonde wisselwerking met een kaderstellende en constructief-kritisch toetsende gemeenteraad. Hoe tot zo'n college te komen en wat daarvoor de grootste opgaven zijn was het onderwerp van de gesprekken die we gevoerd hebben.
3. Wij hebben de gesprekken zonder uitzondering ervaren als prettig en openhartig. Vanzelfsprekend zijn er bij de 13 fracties verschillende beelden over wat nu te doen staat. Door alle verschillen heen tekenen zich echter ook lijnen af waar (vrij) brede overeenstemming over bestaat. Dit geeft ons het vertrouwen dat er – hoewel het niet eenvoudig zal zijn – gebouwd kan worden aan een college dat in goede samenwerking en met voldoende draagvlak de maatschappelijke en bestuurlijke uitdagingen op kan pakken.
4. Het is allereerst van belang te komen tot een combinatie van partijen die in staat en bereid zijn er samen voor te gaan staan. Het nieuwe college moet, volgens de tekst van de motie van 12 maart, kunnen “rekenen op een meerderheid in de Raad op basis van een akkoord op hoofdlijnen over een aantal belangrijke dossiers, al dan niet met gedoogsteun”. We geven hier puntsgewijs onze bevindingen op dit punt:
 - a) Tijdens de gesprekken was om te beginnen brede steun voor het verder doorgaan van VVD, CDA en GroenLinks als collegepartijen en van hun huidige wethouders als wethouder
 - b) Ook collegedeelname van D66 kan op steun rekenen van een meerderheid van de partijen, zeker waar de fractie heeft aangegeven te zullen komen met een stevige wethouder van buiten de huidige Raad
 - c) Ook is er bij een meerderheid steun voor de fractie Kerkhof als college-partner. De fractie Kerkhof heeft zelf aangegeven geen wethouder te kunnen leveren, maar bereid te zijn een goed college steun te geven. Dit wordt door henzelf en andere partijen aangeduid als “gedogen”. Uit de gesprekken met zowel de fractie Kerkhof zelf als met andere partijen blijkt dat hiermee bedoeld is dat de fractie Kerkhof volledig participeert in de onderhandelingen om te komen tot een college-akkoord en bereid is zich (uiteraard als het akkoord voldoende naar haar zin is) aan dat akkoord te binden, Daarmee fungeert ze dan dus ten volle als collegepartij. Zij het dan als een collegepartij die zelf geen wethouder levert. Naar onze mening biedt een dergelijke constructie voldoende stevigheid om de fractie in dat geval mee te tellen bij de meerderheid waarop een college kan rekenen. Ook in de motie van 12 maart wordt er zo over gesproken.

- d) Tot zo ver de partijen waarover heel brede of in ieder geval voldoende brede steun is. Maar deze partijen tezamen vormen nog geen meerderheid in de Raad, ze staan immers voor 16 van de 35 zetels. Gelukkig is er ook voor andere partijen steun. Met name VV2000, CU/SGP en de PvdA worden gezien als reële collegepartijen. Bij VV2000 wordt door andere partijen sterke voorkeur uitgesproken een eventuele collegevorming aan te gaan met deze partij zelf, en dus niet meteen ook met de andere partijen uit de gevormde alliantie, AOV en SBV. Vanzelfsprekend is er niets dat zich er tegen verzet als de laatstgenoemde twee partijen zich positief zouden opstellen ten opzichte van een college en een college-akkoord. Maar dat is volledig aan hen, zoals het ook aan andere partijen is om hun opstelling ten opzichte van het college zelf te bepalen. Het draagvlak voor BVV als collegepartij is zeer divers en al met al te gering. Dit geldt in veel sterkere mate ook voor ONS.Vlaardingen en de fractie Boers.
- e) Voor het proces om te komen tot een stevig college en een college-akkoord dat “op hoofdlijnen overeenstemming bevat over een aantal belangrijke dossiers”, lijkt het ons de meest geëigende werkwijze om het formatieproces in te gaan met de partijen die ook echt de intentie hebben samen dat college te gaan vormen. Natuurlijk kan het vervolgens blijken dat je er toch niet uitkomt en naar een andere combinatie gaat zoeken. Maar het werkt niet om het proces in te gaan met alle 8, 9 of 10 partijen waar in principe voldoende draagvlak voor is en dan maar zien wie er uiteindelijk afvalt of alsnog geen wethouder mag leveren. Het is dus zaak aan de voorkant een voorlopige keuze te bepalen, op basis van de uitgesproken voorkeuren en het getalsmatige draagvlak. Naast VVD, CDA, GL, D66 en fractie Kerkhof zijn dus met name VV2000, CU/SGP en PvdA in beeld als mogelijke collegepartijen. Voor iedere partij zijn voors en tegens te noemen. Al met al geven het zetelaantal én het feit dat het gezien de goede verkiezingsuitslag van de lokale partijen goed is als een lokale partij (die ook als zodanig de verkiezingen is ingegaan) in het college is vertegenwoordigd de doorslag in ons advies om het proces van collegevorming te starten met VV2000, naast de eerder genoemde vijf. Uit onze tekst zal duidelijk zijn dat het een afweging betreft die niet absoluut is. Zou het deze zes partijen alsnog niet lukken om samen tot een college en een collegeprogramma te komen, dan is collegevorming met de PvdA en/of CU/SGP ook een reële optie.

Samenvattend is ons advies om de formatie van een nieuw college ter hand te nemen, waarbij primair de partijen VVD, CDA, GroenLinks, D66, fractie Kerkhof en VV2000 gaan werken aan een college-akkoord en de samenstelling van een nieuw college. Mocht deze formatie alsnog niet lukken, dan ligt collegevorming met PvdA en/of CU/GP voor de hand.

5. Hoe nu verder? Het is zaak snel een volgende stap te zetten. Die zou moeten bestaan uit het voeren van inhoudelijke gesprekken en onderhandelingen. Daarbij gaat het over:
- a) de grote onderwerpen die in een college-akkoord opgenomen moeten worden. Meest genoemd zijn natuurlijk de Marathonweg, het IHP en de Binnenstad, maar daarnaast is er nog een aantal grote onderwerpen waarover in een akkoord op hoofdlijnen overeenstemming moet worden bereikt.
 - b) Hierbij is vanzelfsprekend nodig dat er ook overeenstemming is over de financiering in het licht van het totale financiële beeld en over de uitgangspunten van het financiële beleid voor deze raadsperiode.
 - c) Tot slot moeten partijen voor een vruchtbare samenwerking met elkaar en met de overige partijen in de Raad afspraken maken over een samenwerking waarin het college daadkrachtig en slagvaardig kan opereren binnen de kaders en onder de controle van de

gemeenteraad. Het spel tussen college en Raad verdient impulsen die beide gremia beter in hun rol doen komen.

- d) De vorming van een nieuw college dat in omvang recht doet aan de breedte van het vertegenwoordigde politieke spectrum en de benodigde slagkracht heeft om de opgaven waar Vlaardingen voor staat voortvarend aan te pakken. Wij adviseren het aantal wethouders in dit college te bepalen op 5.
6. De Raad heeft in het amendement van 19 februari aangegeven ernaar te streven dat een nieuw college van B&W op 9 mei geïnstalleerd kan worden. Ook bij de opdracht aan de informateurs is deze datum als streefdatum meegegeven. Wij vatten dit op als een aansporing om maximaal tempo te betrachten. Het is ons ook duidelijk dat eenieder uiteindelijk kwaliteit boven snelheid vindt gaan. Laten we proberen beide maximaal te betrachten. Dat wil zeggen dat in onze ogen na deze rapportage snel doorgeschakeld moet worden naar de volgende fase, die van de formatie. Ons advies aan de Raad is daarom:
- a) Neem de adviezen uit deze rapportage over en verzoek VVD, CDA, GroenLinks, D66, de fractie kerkhof en VV 20000 op korte termijn de besprekingen te starten over het opstellen van een college-akkoord en de vorming van een nieuw college.
 - b) Laat deze collegevorming begeleiden door 1 of 2 externe formateurs (dat zouden de huidige informateurs kunnen zijn, maar dat kunnen ook anderen zijn als dat voor het proces beter is).
 - c) Geef als streefdatum voor de het goedkeuren van het college programma en het benoemen van de nieuwe wethouders 9 mei 2019 mee, waarbij geldt dat kwaliteit boven snelheid moet gaan.

Eric van der Burg
Roel van Gurp
7 april 2019